

Vaalantie 14
91700 Vaala
(08) 5875 6000

19.6.2023

Kainuun liitto
74/08.02.30/2023

Kainuun tuulivoimamaakuntakaava 2035, kaavaehdotus,

Vaalan kunnan lausunto

Kainuun maakuntavaltuusto on 17.6.2019 tehnyt päätöksen maakunnan tuulivoimamaakuntakaavan tarkastamisen käynnistämisestä. Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan 2035 kaavaehdotus on nyt valmistunut ja Kainuun maakuntahallitus on pyytänyt siitä MRL 13 §:n mukaisen lausunnon Vaalan kunnalta 26.6.2023 mennessä.

Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan tarkastaminen koskee Kainuun kahdeksaa kuntaa: Hyrynsalmi, Kajaani, Kuhmo, Paltamo, Puolanka, Ristijärvi, Sotkamo ja Suomussalmi. Enklaaveja ei maakuntakaavassa käsitellä. Vaalan kunnalla on yhteinen raja Kainuun kunnista Kajaanin, Paltamon ja Puolangan kanssa.

Perustietoa hankkeesta

Tuulivoimamaakuntakaavan tarkistamisen tavoitteena on päivittää ja ajantasaistaa voimassa olevaa Kainuun tuulivoimamaakuntakaavaa. Kaavan tavoitteena on mahdollistaa seudullisesti merkittävän kokoluokan tuulivoimatuotannon toteuttamis- ja toimintaedellytykset Kainuussa ja yhteensovittaa nämä tarpeet muiden maankäytön tarpeiden kanssa.

Tuulivoimamaakuntakaavassa osa-aluemerkinäillä tv osoitetaan alueita, jotka soveltuvat merkitykseltään vähintään seudullisten tuulivoimala-alueiden rakentamiseen. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueella tarkoitetaan lähtökohtaisesti vähintään kymmenen teollisen kokoluokan voimalan muodostamaa aluetta, mutta maisemallisesti herkällä Oulujärven ranta-alueella maakuntakaavamerkintää edellyttävänä rajana pidetään vähintään kolmen teollisen kokoluokan voimalaa alle viiden kilometrin etäisyydellä Oulujärvestä.

Maakuntakaavamerkinnällä osoitetaan alueen erityisominaisuutta potentiaalisena tuulivoimatuotantoon soveltuvana alueena, mutta alueen päämaankäyttöluokka on kuitenkin muu kuin tuulivoimaenergian tuotanto. Maakuntakaavassa osoitetaan myös voimaloita koskevat muutostarpeet voimajohtoyhteyksien osalta.

Tuulivoimaenergian potentiaalia osoittavalla merkinnällä ei osoiteta yksittäisten voimaloiden sijaintia eikä määrätä alueiden kokonaisvoimalamäärää, tai oteta kantaa voimaloiden suurimpaan sallittuun korkeuteen tai voimalatehoon.

Tuulivoimamaakuntakaavassa osoitettavien alueiden vaihtoehtotarkastelu on perustunut vaikutusten arvioinnin avulla tehtyyn eri alueiden soveltuvuuden arviointiin. Arvioinnin lähtökohtana on ollut 53 potentiaalista aluetta, joista osa on jo etenemässä kuntakaavoituksessa. Kaavaprosessin myötä maakuntakaavaan on täsmentynyt osoitettavaksi 23 aluetta, joista kuusi säilyy Kainuun voimassaolevan tuulivoimamaakuntakaavan 2030 mukaisena ja 17 on uusia tai aiemmasta kaavasta muutettavia.

Tuulivoimaan ja sähkönsiirtoon liittyvien merkintöjen lisäksi maakuntakaavassa osoitetaan pohjavesialueet uusimpien selvitysten perusteella sekä Valtioneuvoston 2021 päättämät valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet.

Vaalan kunnan lausunto

Kahden eri maakunnan rajaseudun kuntana Vaalan kunta pitää tärkeänä, että vierekkäisten maakuntien kaavoituksessa noudatetaan mahdollisuuksien mukaan samoja periaatteita, ohjeita, määräyksiä ja rajoituksia. Kansallisen energia- ja ilmastostrategian myötä eri maakunnissa on käynnissä samoihin teemoihin liittyviä kaavamuutoksia, joten maakuntien väliseen yhteistyöhön on hyvä mahdollisuus.

Kaavaselostuksessa mainitaan, että tuulivoimamaakuntakaavan tarkastamisen yhteydessä työneuvottelussa vuonna 2020 on todettu nykyisen ja kehittymässä olevan valtakunnallisen kantaverkon mahdollistavan meneillään olevien tuulivoimahankkeiden kehittämisen, ja tuotannon merkittävän lisäämisen edellyttävän kantaverkon siirtokapasiteetin kehittämistä. Tuulivoimahankkeiden määrä on kuitenkin tuosta tarkasteluajankohdasta lisääntynyt valtakunnan tasolla merkittävästi, ja kantaverkon kuormittuminen hidastaa energiahankkeita jo nyt.

Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa on esitetty uusien verkkoyhteyksien tarvetta Kainuun alueelle, yhteystarpeet pohjautuvat Fingridin esityksiin. Maakuntakaavassa osoitetun kantaverkon 400 kV:n yhteystarvemerkinneen arvioiduksi toteutusaikatauluksi sanotaan 10-20 vuotta ja 110 kV:n merkinnän osalta 5-10 vuotta.

Vaalan kunta pitää tärkeänä, että kaavassa esitetyn kasvavan tuulivoimapotentiaalin myötä sähkönsiirron riittävyyteen kiinnitetään huomiota ja siirtokapasiteetin toimintavarmuutta parannetaan hankkeita ennakoiden.

Sähkönsiirtoon liittyvien kaavamerkintöjen suunnittelumääräyksissä nostetaan esiin pääsähköjohtojen sijoittaminen samaan tai olemassa olevan johtokäytävän yhteyteen. Vaalan kunta pitää hyvänä periaatteena pyrkimystä hyödyntää vanhoja, olemassa olevia johtokäytäviä.

Vaalan kunta pitää hyvänä Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakuntien rajalla olevan Oulujärven huomioonottamista asettamalla tiukempia raja-arvoja järven läheisyyteen.